

4 Podpora výuky cizích jazyků

Podpora vzdělávání v cizích jazycích je v České republice dlouhodobou prioritou. Opatření ke zlepšení jeho úrovně obsahují všechny strategické materiály, které se týkají vzdělávání v České republice. Národní cíle byly vymezeny v Bílé knize, v dlouhodobých záměrech vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy na národní i krajské úrovni, v Národním plánu výuky cizích jazyků (2005–2009) aj. Při stanovování priorit jazykového vzdělávání vychází Česká republika z jazykové politiky Rady Evropy a Evropské komise. Úrovně Společného evropského referenčního rámce pro jazyky se staly východiskem pro stanovení požadavků RVP, pro společnou část maturitní zkoušky a pro vývoj standardů v uzlových bodech v základním vzdělávání.

Dosud nebylo stanoveno, jakým způsobem budou splněny cíle jazykové politiky, ke kterým se Česká republika zavázala jako člen Evropské komise a Rady Evropy, zejména princip vícejazyčnosti a znalosti jazyka sousedního státu.

Národní rámce pro výuku cizích jazyků se staly součástí RVP na všech stupních vzdělávání. Dlouhodobé vzdělávací cíle byly vymezeny ve vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace – vzdělávací obory cizí jazyk a další cizí jazyk – a vytvářejí předpoklady pro to, aby všichni žáci prošli výukou anglického jazyka již v základní škole. Ve středních školách postupně nabíhají oborové RVP od roku 2007. Další možnosti nabízí studium v jazykových školách s právem státní jazykové zkoušky. (RVP JŠ je v platnosti od roku 2009, jazykové školy jsou povinny postupovat podle školního vzdělávacího programu od 1. září 2011.)

Významný vliv na formování strategií škol mají dlouhodobé záměry rozvoje vzdělávání jednotlivých krajů. Orientovaly se zejména na zvyšování odbornosti učitelů cizích jazyků, podporu spolupráce se zahraničními školami a účasti v projektech a na využívání informačních technologií při rozvoji jazykové gramotnosti. Byla podpořena mobilita žáků a učitelů s cílem rozvíjet jejich jazykové znalosti a dovednosti.

Česká školní inspekce analyzovala poznatky inspekcí o rozvoji jazykového vzdělávání na školách všech stupňů získané za uplynulé 3 školní roky. Zpráva uvádí základní údaje o aktuálním stavu výuky CJ v uplynulém roce a porovnání vybraných ukazatelů mezi školními roky 2008/2009 a 2011/2012. ČŠI dále realizovala ve školním roce 2011/2012 inspekční činnost na jazykových školách s právem státní jazykové zkoušky.

4.1 Podpora výuky cizích jazyků ve školním roce 2011/2012

V navštívených školách se inspekce zaměřila na soulad ŠVP s požadavky RVP a na realizovaná opatření ke zkvalitnění výuky cizích jazyků. Dotazníkových šetření se kromě pedagogů zúčastnili i rodiče a žáci. V základním vzdělávání byly poprvé testovány standardy cizího jazyka na úrovni 5. a 9. ročníků ZŠ z anglického a v 9. ročnících z německého a francouzského jazyka. Ve středním vzdělávání proběhlo druhým rokem ověřování výsledků žáků dosažených v cizím jazyce ve společné části maturitní zkoušky.

4.2 Výuka cizích jazyků v předškolním vzdělávání

Nabídku výuky cizích jazyků zjišťovala a hodnotila Česká školní inspekce v navštívených 748 MŠ, v rychlém šetření odpovědělo 2 636 MŠ. Součástí šetření byl dotazník pro rodiče a zákonné zástupce dětí předškolního vzdělávání. ČŠI obdržela 1 221 vyplněných dotazníků. Nabídku výuky cizích jazyků v předškolním vzdělávání podporoval Národní plán výuky cizích jazyků, není však součástí RVP.